

「Vår dato:
Dato: 14.06.2024

「Vår ref.:

「Saksbehandler:
Randi Moskvil Letmolie

Riksantikvarens håndverksstrategi

Om Hovedorganisasjonen KA

Hovedorganisasjonen KA er arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige og ideelle virksomheter med kristen verdiforankring. KA har om lag 450 medlemsvirksomheter, deriblant alle landets kirkelige fellesråd og rettssubjektet Den norske kirke. KA har en egen avdeling for kirkebygg- og gravplassforvaltning, og jobber hver dag for at landets kirkeiere skal ha best mulige rammevilkår for å ivareta kulturhistorien i levende bygg i sine lokalmiljøer. Hovedorganisasjonen KA viser til Riksantikvarens (RA) høringsbrev av 2. mai 2024 om RAs håndverksstrategi og takker for muligheten til å avgi hørings svar.

Hovedsynspunkter

Det oppleves positivt at håndverksstrategien har et langsiktig perspektiv, er på et overordnet plan og favner bredt. Den setter fokus på mange viktige aspekter knyttet til kompetanse innen antikvarisk arbeid. Vi er derfor glade for at RA utarbeider en håndverksstrategi med tilhørende handlingsplan.

Som medlemsorganisasjon for de aller fleste kirkeiere vil vi, slik strategien også gjør, understreke kirkebyggene og kirkeinventarets behov for et bredt spekter av kvalifisert kompetanse. Det er også en forventning til økt aktivitet, og dermed også økt etterspørsel, etter leverandører når kirkebevaringsprogrammet nå igangsettes.

Både strategien for kulturhistoriske viktige kirkebygg og RAs håndverksstrategi vil påvirke kirkeierne. Vi vil derfor peke på viktigheten av at disse strategiene sees i sammenheng og går i takt med hverandre.

Eierkompetanse

Under avgrensninger i kapittel 4 heter det at eiers bestillerkompetanse i utgangspunktet ikke er en del av strategien, men at man ser at dette allikevel kan være relevant. KA vil understreke viktigheten av eiers kompetanse i både anskaffelsen og i oppfølgingen av oppdraget. Ved istandsettingsprosjekter av kulturhistoriske viktige bygg er det til slutt eier som avgjør hvem som får oppdraget. Kompetanse til å spørre etter og velge «rett» leverandør og kompetanse er kritisk kompetanse for både kulturminnet og håndverker/tilbydere. Vi anbefaler derfor at eiers kompetanse reflekteres inn i alle de tre strategiske satsningene og i det videre arbeidet med målsettingene.

Eierkompetanse er også ett av innsatsområdene i bevaringsstrategien for kulturhistoriske viktige kirkebygg. Her bør strategiene sees i sammenheng.

Digitale verktøy

Strategiens ønske om å bidra til deling og tilgjengelighet til kunnskap digitalt støttes. Men vi kunne i tillegg ønsket et fokus på deling og digitale verktøy og løsninger for eier da særlig med tanke på tilgangen til registre der kompetansen er registrert og seriositeten til firmaene er ivarettatt.

Kirkebyggenes behov

Kulturhistoriske viktige kirkebygg har som andre kulturminner behov for kompetente og kvalifiserte håndverkere. Men de representerer også en gruppe bygg med helt særegne kompetansebehov. Middelalder i stein finnes omtrent kun i kirker (med 3 unntak), og middelalderbygg i tre i stavteknikk finnes bare i kirker. Det er videre nesten bare i kirker vi for eksempel finner inventar fra middelalderen og kirkeklokker. Noen håndverksområder knyttet til kirkebygg er så smale der kirkebygg er så dominerende innenfor faget, at det kanskje bør løftes fram litt ekstra, bl.a. sårbarheten hvis disse fagområdene svekkes eller forsvinner. Vi anbefaler at det reflekteres over om det på enkelte kirkerelaterte kompetanseområder kan være behov for særlige strategiske tiltak.

Det er i høringsbrevet et ønske om å få tilbakemeldinger på om satsingene og målsettingen for strategien er riktige og relevante og har følgende innspill:

Håndverkkompetansen og -kapasiteten skal styrkes

Målsetting 2 omhandler å synliggjøre arbeidsmarkedet innenfor restaurering og istandsetting. Dette punktet bør utvides med et avsnitt om kontakt med eiere og de behov som er og vil komme. For kirkebygg foreligger det en del tilstandsdata som kan være av betydning for framskrivningen av behov. Dette vil kunne være til hjelp. Videre vil kirkebygget i seg selv være en arena til inspirasjon og hjelp i arbeidet med å tydeliggjøre

arbeidsmulighetene som finnes. Det anbefales at strategien også tar inn bygg og inventar som en motivasjonsfaktor og satsningsområde.

Målsetting 4 omhandler yrkesfag og høyere utdanning. Det er viktig at strategien også anerkjenner spesialisering og fordypning innen praktisk utførelse av håndverket som en «karrierestige», ikke bare høyere utdanning.

Flere bedrifter med relevant kompetanse skal ta oppdrag på kulturminner og kulturmiljø

Begrepsbruken knyttet til anbud, tilbud, anskaffelser og konkurranse er krevende. Det kan være at det har sammenheng med at oppdragsgiverne i denne sammenheng er både private og offentlige. Kirkeiere i Dnk forvalter offentlige midler, og anskaffelser skjer i tråd med lov om offentlige anskaffelser. Det er derfor viktig at strategien har innkjøperperspektivet og harmoniseres med gjeldende lovverk.

Erfaringsbasert kunnskapsutvikling og forskning skal styrkes

Bruk av erfaring inn i kunnskapsutvikling og forskning er et viktig satsningsområde også med tanke på kirkebyggene og støttes. I kirkevedlikeholdsarbeidet trengs det mer kunnskap, ikke minst med tanke på de klimaendringene som vi nå erfarer. Strategiens fokus på et klima i endring er viktig.

Målsetting 1 omhandler ulike aktører der kunnskapsutviklingen skjer. Vi tror at dette arbeidet ville styrkes ytterligere dersom det suppleres med de som eier og bruker bygget.

Vi ser fram til iverksettelsen av Riksantikvarens håndverksstrategi med tilhørende måldokumenter og deltar gjerne i det videre arbeidet dersom det skulle være av interesse.

Vennlig hilsen
Hovedorganisasjonen KA

Randi Moskvil Letmolie
Avdelingsdirektør

